

Valstybinė Centrinė
Spaudos Biuro
Spec. Metai
Специ. Годы
Специ. Годы
Специ. Годы

Alp 434

1 (241) No

Kaunas, 1924 m. sausio 1-9 d.

2705

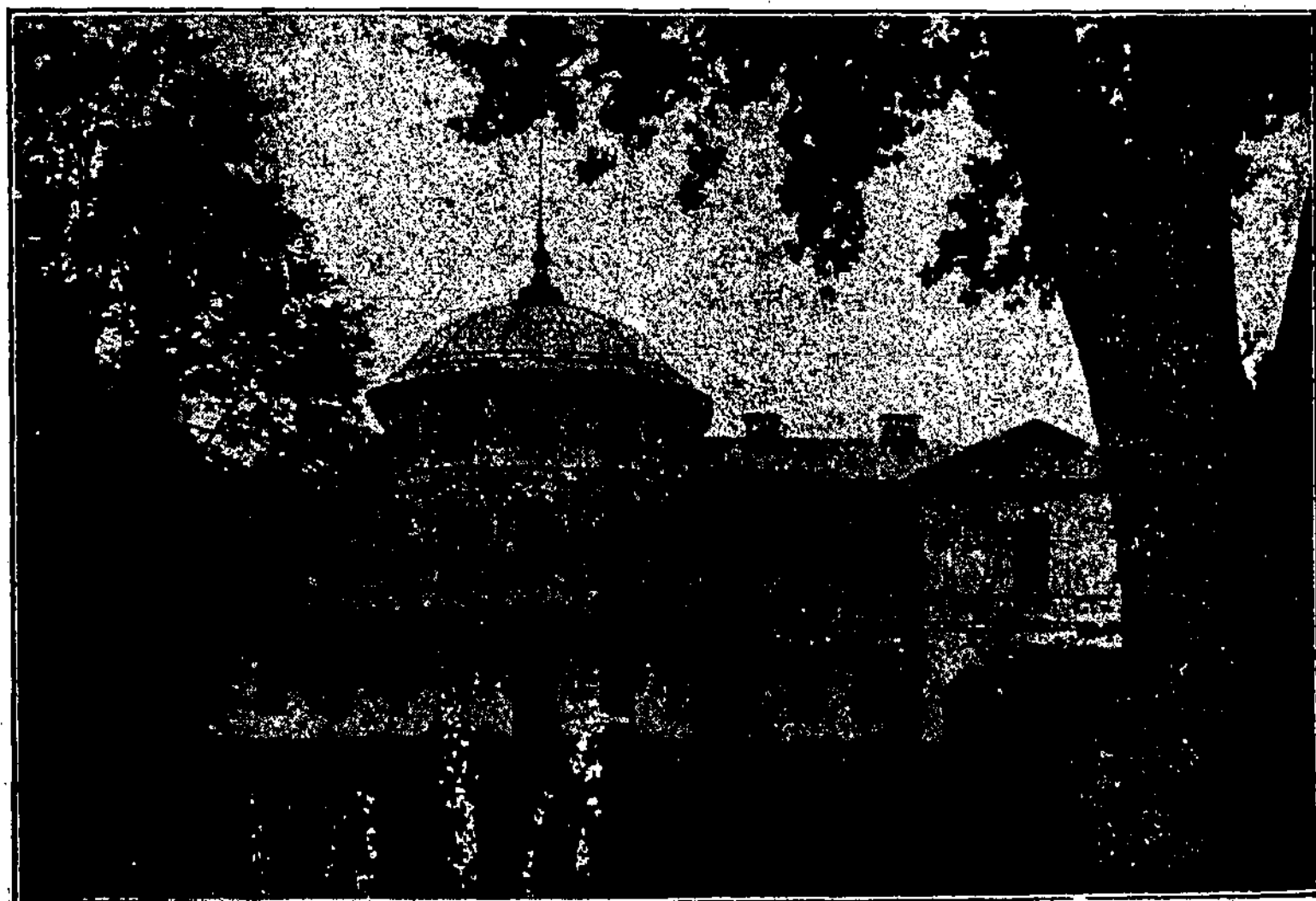

Katna metams 15 l., pusmečiui 8 l., 1 mėn. 1 l. 50 c.
Kareiviams per pusę pigiau.
Atskiras numeris 30 c. visiems.

Skelbtmat: petto eilutė 40 c.; prieš teksto dugubai
Adresas: Kaunas, Latsvės Al. 12 Nr. Telef. 90 Nr.

Dėliai milicijos sistemos.

Laikę pastarųjų metų kai kuriose valstybėse, ypačingai iš naujai susikūrusių valstybių, iš parlamentų tribūnų (Seimuose) pasirodė reikalavimų, kad ginkluotų pajėgų organizacija būtų pakeista milicijos sistema. Šie reikalavimai ypatingai remiasi pirmiausia tuo, kad ginkluotų pajėgų organizacija milicijos sistema atsietų valstybei daug pigiau, negu nuolatinės kariuomenės laikymas ir antra, atlikimas karo prievolių nuolatinės kariuomenės eilėse trumpesnį ar ilgesnį tarnybos laiką per daug apsunkina gyventojus ir didelę piliečių dalį atitraukia nuo produktyvio darbo. Ginčai, kilusi-ji, aplink šį labai svarbų kiekvienai valstybei klausimą, didesnėj dalyj pasiliko bevaisiu teo. retiniu svarstymu, kadangi šio klausimo rišimas reikalauja didelė susipažinimo su veikiančiomis įvairiose valstybėse gyventojų karo mokslo apmokymo sistemomis. Be to, nereikia iš akių išleisti to, kad minimoji sistema kiekvienoj valstybėj priklauso nuo įvairių vietos sąlygų, kaip geografinės padėties, taip ir klimato, etnografinių, ekonominių ir kitų krašto sąlygų. Del to, gal būt, kad idealė ginkluotų pajėgų organizacija milicijos sistema vienai valstybei, gal būt, visiškai nepritaikoma kitai valstybei, kurios gyvenimo sąlygos visiškai kitokios.

Panevėželio dvarelis Babtų valsčiuje, Kauno apskr.

Neseniai ir Čekoslovakijoj pastebėta politinė srovė, reikalaujanti įvesti milicijos sistemą. Kad nepasilikti bevaisiam teoriniame svarstyme ir ginčiuose aplink šį klausimą, Čekoslovakijoj visai teisingai nutarė pasiųsti parlamento komisiją į Šveicariją vietoj susipažinti su

tenykščia milicijos sistema. Neseniai paskelbtas minimos komisijos pranešimas teikia nemažai idomių žinių ir mums, kadangi matome, kad komisija visai pagrindiniai ir vispusiškai susipažino su Šveicarijos organizacija.

Paduodu čia atskiras iš to pranešimo ištraukas kurios aiškiau pabrėžia Šveicarų organizacijos reikšmę. Pranešime kalbama: „Nėra jokios abejonės, kad Šveicarų milicija yra visai originalė ir žymi organizacija, bet iš pirmo žvilgsnio darosi aišku, kad mes čia turime dalyką su specifine Šveicarų įstaiga. Vieno garbingo šveicaro žodžiais, toji įstaiga negali tapti išvežimo daiktu, kuris galėtų būt nė iš šio, nė iš to, be jokių paminų priskiepytas kuriai nors kitai valstybei. Šveicarų milicija yra po itiniais — istorinio Šveicarijos išsivystymo rezultatu visiškai kitokio, negu kitur. Milicijos sistema pirmiausia parodo, kad šveicarų tauta yra narsi ir mylinti karo dalykus. Mes matome, kad milicija gali buti pirmiausia ten, kur visi piliečiai vienoda meile prie savo gimtinės prisirišę ir ši meilė teikia visiems be skirtumo pasiryžimą imtis ginklo, jeigu iš kur nors greštų valstybės neliečiamybei ir ramumui pavojus. Del to šveicaras noriai eina į karo tarnybą ir noriai pildo visas privoles, priguliničias jam milicijos tarnyboje.

Naujokų mokymo laikas visai trumpas. Bet dauguma karo specialistų Šveicarijoje jau prisilaiko nuomonės, kad dižiojo karo patyrimai reikalauja žymiai pratęsti mokymo laiką. Be to mokymas eina labai intensyviai. Šveicarų naujokas trupu laiku turi daugiau išmokti negu pas mus. Del to kiekvienas

Lietuvos TSR
VALSTYBINĖ
BIBLIOTEKA

229-526

šveicaras dar vaiku būdamas pradinėj mokykloj, o taip pat baigus ją, gauna prieškarinį mokslo paruošimą. Tam tikslui yra gimnastikų pamokos, šaudymo pratimai ir taip vadinami „kadetų korpusai“ prie vidurinių mokslo įstaigų, be to dar daromi fiziniai jaunimo paruošimai karo tarnybai nuo 14 iki 20 metų amžiaus. Neperdėjus galima pasakyti, kad Šveicarijoj visa tauta susideda iš šaulių. Kiekvienas sodžius būtinai privalo turėti savo aikštę šaudymams. Net tie, kurie nešaukiami periodiniam karo mokslo pakartojimui, (daug dažniau negu pas mus, t. y. Čekoslovakijoj), turi per metus išleisti nemažiau 40 šovinių. Jeigu jie pasirodytų blogais šauliais esą, tai šaukiami trijų dienų šaudymo pratimams. Praleistas laikas ir prarastas uždarbis neatlyginamas.

Ypatingai griežtūs reikalavimai statomi milicijos karininkams. Daug jų atsitraukia iš savo pilietinių pareigų, juos iki trijų kartų į metus šaukia praėjimui įvairių specialių kursų ir naujokų mokymams dalyvavimui. Tarp milicijos ir mūsų karininkų yra didelis skirtumas. Milicijos karininkas ir netarnybos metu pašvenčia daug laiko karo dalykų mokymuisi; jis ir namie, būnant atsargoje, privalo vesti skaitančiųjų jo kuopoj žmonių, esančių akyvaizdoj, sudėties sąrašus. Jis yra keletos karo draugių nariu, lanko karo pamokas ir paskaitas, ir dalyvauja karo klausimų svarstyme. Manevruose, kuriose mes dalyvavome, sužinojome, kad juose dalyvavo ir milicijos karininkai visai neprigulį tiems manevrams; jie dalyvavo tik dėl to, kad praplėsti ir praturtinti savo karo žinias. Dėl to milicijos karininkas savo žiniomis ir paruošimu, galima sakyti, stovi ir turi stovėti aukščiau už mūsų atsargos karininką. Karininkai, kurie nori tarnauti raitininkuose, privalo iš savo lėšų įsigyti nuosavius arklius (arklių gauna pirkti nežymiai papiginta kaina). Tie arkliai pataliekia raitininkų rankose ir pastariesiems esant atsargoje, t. y. raitininkai privalo savo arklius išlaikyti savomis lėšomis. Šiuo atveju matomas demokratinis Šveicarijos milicijos sutvarkymo principas žymiai užgaunamas, kadangi reikalaujant savo arklių išlaikyti savomis lėšomis raitininkuose tegali tarnauti tik pasiturintieji ir tokiu būdu raitininkų tarnyba teikia privilegiją pasiturinčiam luomui; tiktai pasiturintieji šveicarai gali būti raitininkais. Prie šio reikia dar pastebėti tai, kad Šveicarų raitininkas, grįždamas iš tarnybos namon, be apmūniravimo ir apšarvavimo gauna dar šovinių; dėl to mes, Čekoslovakai, pilnai galime manyti, kad prie tokios Šveicarijos teritorinės milicijos organizacijos labiau pasiturintieji ir dėl to labiau konservatyviai tautos sluogsniai raitininkų pavydale gauna stiprią ir užtikimą ramstį. Taip pat aišku, kad bendrai milicijos karininku tegali būti tik pasiturintis žmogus, kadangi jam nereikia bijotis medžiaginių nuostolių iš priežasties, kad jį keletą kartų į metus šaukia tarnybai ir tuo jį atitraukia nuo savo tarnybos ir uždarbio.

Bet prie šio klausimo dar sugrįšime sekanciam „Kario“ numeryj.

J. Betcheris.

Juozas Žengė.

Naujokas.

(iš „Kareivių ciklai“).

Jis devynių šimtų trečiųjų metų.

Vadinas: Petras Gugis iš Raseinių miesto.

Naujoku šauktas jis čionai šį meta,

Kad viltimi tautos geismus nušviestų.

Nežino jis ir kas tai leitenantas,

Ir kapitonas kas, ir kas granatos.

Nežino, kad rikiuotėj šventa, šventa,

Ir nieks čionai nūn judintis nepratęs.

Tik žino jis, kaip iš namų važiuo,
Kaip krito žiemai snaigės rogių keliui,
Kaip daug dainų naujokai sudainavo:
Draugai jo Jonis Miežis ir Dūdelė.

Ir žino jis, kaip kartą visu plentu

Visi jauni išėjo mokslo žingsniais;

Ir atmena: baugu jam buvo leitenanto,

Tik gluosnyj varnoms buvo tą kart linksma.

Ir atmena jisai, kaip žirgan pasodino,

Tik ne į Raseinių leido joti miestą,

Ir kaip kovon kapotis išmokino,

Ir kaip visokį priešą žemėn tiesti.

Dar vis vadinasi jisai naujoku,

Bet bus jisai ir kryžiaus kavaličius

Jis daugel daugel nūn čionai išmoko

Dubysos vaikas joiantis prie Nerio.

Mūsų lavinimasis bei kitų švietimas sekmingai gali eiti tik tada, kai mes tą didelį darbą atliekame tvarkingai, gerai apgalvotu ir nustatytu planu bei sistema. Kartais ir labai naudingos knygos, bet perskaitytos ne tam tikro tvarkoj, be tam tikro pasiruošimo skaitymu, duoda arba labai maža naudos arba net sudaro galvoj nesveiką tolimesniam lavinimuisi idejų (minčių) mišinį.

A. Rimkos Skaitymo vadovėlis kaip tik ir nurodo lavinimosi bei knygų skaitymo tvarką bei eilę, dargi ir gerai prasilavinusiems padeda pasirinkti reikalingų knygų, nurodo kurios knygos labiau suprantamos ir kurios mažiau suprantamos ir t. t. Todėl visiems besilavinantiems bei kitus šviečiantiems savo darbo palengvinimui patariame minėtą vadovėlį būtinai įsigyti. Jo kaina 1 lt. su persiuntimu. Gaunamas Karo Mokslo Skyriuj.

Iš viso tame vadovėlyj nurodyta apie 720 mūsų knygų. Visos jos suskirstytos į skyrius sulig savo lengvumu suprasti ir turiniu.

Kiekvienas galvojantis žmogus rimtai susirūpinęs gerai prasilavinti, pasidaryti šviesiu ir visuomenėj naudingu, privalo tą vadovėlį įsigyti ir atydziai jo nurodymų laikytis.

Gaisrininkų savanorių draugijų išsivystimas Čekoslovakijoj.

Iš labai įdomios p. Siemaškos pranešimo ištraukos („L. Gaisr.“ 3-4 Nr) mes sužinome apie didelį savanorių gaisrininkų draugijų išsivystymą Čekoslovakijoj, kur priskaitoma 204 ugniagesių apygardų, su 7,119 ugniagesių komandų, susidedančių iš 119,115 savanorių ugniagesių.

Čekų žurnale „Hasičské Rozhledy“ 12/13 Nr. patiekta žinių apie draugijų išsivystimą, su kuriomis naudinga ir mūsų skaitytojams susipažinti.

1864 m. įsteigta pirmoji gaisrininkų draugija Čekoslovakijoj. Sekančiais metais organizuota antroji komanda, 1867 m. dar dvi, 1868 m. — 3, 1869 m. — 6 ir 1870 m. — 7. 1876 m. išleistas pirmas gaisrininkų savanorių draugijų įstatymas, kurio dėka 1880 m. draugijų skaičius jau siekė 352.

Pirmas gaisrininkų susivažiavimas įvyko 1876 m. Pragoje, kuriame dalyvavo 800 žmonių, atstovaujančių 80 draugijų. Suvažiavimas išdirbo Čekų gaisrininkų savanorių draugijų sąjungos statutą, kuris ir buvo 1877 m. patvirtintas, o sekančiais metais įkurta bendra vokiečių—čekų sąjunga. 1884 m. sąjunga pasidalino į dvi sekcijas: čekų ir vokiečių su bendru centraliu valdymu.

1878 m. išėjo pirmas gaisrininkų žurnalas „Česki Hasič“, 1886 m. pasirodė ir antras „Věstnik zem ūstr. hasič. jednoty Králevstva Českého“.

1884 m. buvo išleistas labai svarbus įstatymas sulig kuriuo visos draudimo draugijos turėjo mokėti gaisrininkų draugijų naudai 2% nuo kiekvieno draudimo. Tai davė čekų gaisrininkams galimybės tvirtai atsistoti ant kojų. 1891 m. sąjunga išsidalino į vokiečių ir čekų.

Nuo pastarojo laiko metas nuo meto auga čekų draugijos. Centro Valdyba išleidžia daug instrukcijų gaisrininkų organizacijai, tarnybai ir mokymui, o nuo 1902 m. leidžia savo organą „Hasičke Rozhledy“. Nuo 1895 m. Centro Valdybos nariai pradeda mokinti ugniagesių komandas vietose, darbams prieš gaisrų pritraukiamos moterys ir jaunimas, jiems tveriamos specialės organizacijos. 1895 m. susitveria laidotuvių kasa, 1898 m. pašalpos kasa pasenusiems gaisrininkams.

Sąjunga dalyvavo visuose tarptautiniuose gaisrininkų kongresuose ir parodose.

Apie 50 metų gyvuoja gaisrininkų savanorių draugijos ir Lietuvoje. Ypatingos „užimto krašto“ gyvenimo sąlygos, valdant svetimiams žmonėms nedavė galimybių plačiai išsivystyti Lietuvos gaisrininkų organizacijoms. Dabar ugniagesių komandų inspektoriatas yra užregistruota 52 kom., skaičius, sulyginus Lietuvos miestų, miestelių ir sodžių skaičiumi, žinoma, mažas, bet nuo geresniųjų lietuvių tautų sūnų: mokytojų, šaulių ir t. t. priklauso sekmingas mūsų gaisrininkų savanorių draugijų vystimasis ir augimas. Manome, kad mūsų savivaldybių nariai, valdininkai, k. t. apskrities viršininkai, milicijos vadai, komendantai, girininkai ir t. t. visad ateis pagalbon tam dideliame ir svarbiame darbui—kova su gaisrais. *Maj. Ružancovas.*

Rusų oro laivynas.

Nesenai dar buvo laikai, kuomet rusai, pasibaigus tarpusaviams karams, neturėjo beveik nė vieno tinkamo skraidymui orlaivio. Jei bolševikams pasisekdavo užgriebti orlaivius iš Vrangelio, Judeničio, Kclčako, tai visi jie buvo sugadinti ir reikėjo siųsti Maskvon taisyti. Bolševikai net mūsų su lenkais buvo priversti kuo mažiau leisti orlaiviams dalyvauti.

Bet laikai ir įvairios pasaulinės aplinkybės keitėsi ir persikeitė Rusuose oro laivyno reikalai. Dabar rusai didžiausiu įnirtumu griebiasi įgyti didelę orlaivių galę. Yra dabar pas juos dviejų rūšių orlaivių: susisiekimo ir militariniams tikslams. Militarinis oro laivynas Rusuose kol kas mažai išsivystęs, bet bolševikai stengiasi plačiai išvystyti orlaivius susisiekimui.

Rašant apie rusų aviaciją negalima nepaminėti Vokietijos dalyvavimo šioje srityje. Einant Versalės sutarčia, vokiečiai turėjo daugybę orlaivių atiduoti santarvininkams ar šiaip panaikinti. Jie didesnę pusę savo orlaivių buvo paslėpę įvairiose privačiose orlaivių dirbtuvėse. Yra išrodymų, daugiausia iš prancūzų spaudos, jog panašiam darbui žymiai prisidėjo žinoma Vokietijos Junkerio orlaivių firma. Ši firma tada pigia kaina buvo nupirkus orlaivius iš valdžios ir

pamažu slaptai pardavinėjo užsienių valstybėms. Daugiausia orlaivių su visais vokiečių viršininkais pateko rusams. Neveltui dabartiniu laiku vokiečių specialistai darbuojasi Rusuose orlaivių srityje ir deda gana rimtų pamatų orlaivių išsivystymo platinimui. Jų vokiečiai atsidavę dalyvauja rusų orlaivių sutvarkyme, matyti nors ir iš to, kad Rusų aviacijos mokyklą vadovauja vokiečiai lakūnas Velingas.

Bolševikų vadovai su Kamieniovu priešaky, suprasdami, kad jų plati valstybė negali būti be gero susisiekimo, dėjo visas pastangas, kad orlaivių išsivystymo reikalą pastatyti aukštam laipsny.

Tam tikslui visuose Rusuose buvo organizuoti tam tikri „oro laivyno skatintojų“ draugijos su 500000 aukso rublių kapitalo.

Jos skyriai buvo net apskričių miesteliuose. Bolševikai, kaip visados, laimi savo įnirtusia agitacija, taip ir šiame atsitikime turėjo savo naudai gerų, net didelių vaisių. Vyriausias Komitetas buvo užverstas aukomis: pinigais, įvairiais metalais ir šiaip brangenybėmis. Tas davė bolševikams galimybės užsieny tuojau pirkti geriausių orlaivių. Paskiausiu laiku bolševikai pirkė iš Italijos geriausios sistemos „Fiat“ 100 orlaivių. Bet šis skaičius tik apytikris, nes nenori tikro skaičiaus nurodyti nei Rusų nei Italų valdžios, todėl manoma, jog nurodytasis skaičius turi būti kur kas didesnis.

Jie apsidairė ir Švedijoje ir ten būk pirkę 70 orlaivių, bet ten pat pirksią dar 500 orlaivių.

Rusuose dar veikia vokiečių pastatytos dirbtuvės Petrapily, Maskvoje, Sestrorečke netoli Petrapilio, Brianske ir nesenai įsteigtos didelės dirbtuvės paliai Čarkovą. Jose dirba daug darbininkų. Savo dirbtuvėse maždaug padaryta ir atremontuota 2371 orlaivis dar pridėjus 70 ir 100 naujų—jau bus 2541 orlaivis.

Spėjama, jog prancūzai turi tik 1260 orlaivių, o anglai 400—reiškia, jog rusų kur kas didesnis orlaivių skaičius, nors kokybės žvilgsniu daug blogesni už dvi pirmąsias valstybes. Rusai šiuos orlaivius dirba susisiekimui, kas matosi ir iš darbų, bet jie taip gaminami, jog kiekvieną kartą juos galima perdirbti į karo orlaivius. Atsitikus karui rusai galės leisti oro kovoje apie pustručio tūkstančio orlaivių, kas, žinoma, karui turės didelės reikšmės ir rusai gali gauti ore viršenybę.

Jog rusai dabartiniu laiku kreipia dėmesį į susisiekimo patogumus galima spręsti iš žinių apie oro linijas. Jų yra: 1) iš Švedijos per visą Rusiją su didelėmis stotimis į Persiją. Toje linijoje žymiai dalyvauja vokiečiai Junkeris; 2) Karaliaučiaus—Maskvos linija per 9 valandas du sykiu į savaitę; 3) Maskva—Ž. Naugaras kiekvieną dieną, 4) Maskva—Vladikaukazas—Tiflisas, 5) Maksva—Rostovas, 6) Maskva—Čarkovas, 7) Kijevas—Čarkovas ir 8) Kijevas—Maskva. Šią vasarą baigė organizuoti oro linijas: Čarkovas—Odesa ir Čarkovas—Sevastopolis, Maskva—Taškentas per Riazanį, Samarą, Orenbugą—išviso 2850 varstų. Jau susitarta įvesti susisiekimą tarp Čarkovo ir Berlyno per Karaliaučių—Maskvą—Orlą į 30 valandų. Padarytos sutartys su vokiečių firma „Junkers“ įvesti susisiekimą iš Karaliaučiaus per Kauną—Taliną—Petrapilį į Helsingforsą.

Rusai jau ėmėsi žygių, kad greitai įvesti Vidaus Azijos Sovietų Respublikose, kaip Kirkizų, Turkestano ir Bucharoje tris oro linijas, kurios turėtų šiaip eiti: Taškentas—Vernij, Taškentas—Chiva ir Taškentas—Bucharą. Rusų laikraščiai, labiausiai „Izvestijos“ sudomino vyriausybę taipgi įsteigti linijas iki Archangelsko, Vladivostoko ir į kitas vietas.

Iš šių patiektų linijų matyti, jog rusai savo oro laivynu yra rimtai susidominę. Užsienys, ypač Prancūzija, Amerika ir Anglija yra rimtai susirūpinusios

apie vokiečių rusams pagelbą oro užkariavime. Jų spauda kaip tik daro išvadas, jog šie visi rusų orlaiviai vieną gražią dieną pavirsia į karo orlaivius ir sulešią didelę reikšmę karo įmonėje, todėl ir jos stengiasi sulig galimybių padauginti ir pagerinti savo oro laivyno dalykus.

Prie rusų oro laivyno yra pritraukti geriausi buvusieji Vrangelio, Kolčako ir kiti lakūnai. Neseniai rusų orlaivynas nustojo vieno geriausiojo Rusijoje lakūno Pankratjevo, kuris buvo sunkiosios aviacijos vedėjas ir aviacijos mokyklos mokytoju, turėjęs 5000 su mokiniais nusileidimų. Jis žuvo belėkdamas su penkiais žmonėmis. Už savo laivynui atsidavimą ir už jo gerą orlaivių sutvarkymą jis buvo vadinamas „raudonasis aviatoris“. Pagal rusų spaudos, Rusuose panašaus lakūno nėra, kuris mokėtų taip sistematingai ir nuosekliai laivyno dalykus tvarkyti.

Dabartiniu laiku „Oro laivyno skatintojų“ draugija renka iš centralinių pramonės vietų savo draugijos narius į aviatorius. Jau tokių esą—125 žm.

Albė.

Ginkluotas Anglijos įtempimas didžiojo karo metu.

Didžiojo karo pradžioje Anglija (Anglija, Škotija, Airija) laikė 126.000 reguliarių kariuomenės, 140.000 atsargos ir 60.000 specialios atsargos. Ekspedicijos korpusas padalintas į kavalerijos diviziją, 6 pėstininkų divizijas ir padedamas dalis skaitė 160.000 žmonių.

Prie to reikia priskirti kavalerijos diviziją ir 14 pėstininkų divizijų teritorinės kariuomenės (ne nuolatinės) arti 300.000 žm. ir arti 100.000 žm. teritorinės atsargos kariuomenės.

Ekspedicijos korpusas karo metu buvo padidintas 2 kart (kitai sakant—2 divizijos kaval. ir 12 pėstininkų divizijų). Ligi 1916 m. Anglų kariuomenė buvo sudaroma laisvu stojimu, bet šis būdas greit buvo pakeistas priverčiamu stojimu.

Kartu su savanoriais kariuomenėn buvo paimta 4.970.902 vyrų (18—50 šaukimo metu) kas sudaro 11¹/₂ % bendro gyventojų skaičiaus (24% visų vyrų). Iš to skaičiaus 2.741.988 vyrų buvo paleisti nuo karo tarnybos ir palikti įstaigose, kurių veikimas buvo būtinais reikalingas šalies gynimui, pav. amunicijos fabrikuose, prekybiniam laivyne ir t. t.

Lig priverčiamo stojimo dienos kariuomenėn buvo pašaukta 3.000.000 žmonių (kartu su nuolatinė kariuomene). Karo paliaubų metu Anglų kariuomenę sudarė 3.838.265 žmonių, iš kurių 147.738 karininkai. Tai buvo 1918 m. pradžioje.

Anglų kariuomenės nuostoliai: nukautų 33.337 karininkai ir 540.170 kareivių; sužeistų 74.082 karin. ir 1.569.387 kareivių; dingusių be žinios 4.150 karin. ir 95.721 kareivių; grįžo iš nelaisvės: 5.212 karininkai ir 149.093 kareiviai.

Indijos kariuomenė karo pradžioje siekė 76.953 žm. Britanijos dalių ir 239.561 žm. vietinių. Karo paliaubų metu, Indijos vietinių žmonių kariuomenė siekė 1.161.789 žm. Britanijos dalių skaičius Indijoje padidėjo 50.000 savanorių. Į įvairius frontus kartu su „baltaisiais“ Indijos kariuomenės buvo išsiųsta 1.215.338 žm.

Gyventojų Indijoje 1911 metais buvo 124.873.691 vyrų ir 119.393.951 moterų. Indijos kariuomenės nuostoliai: nukautų 61.398 žm. ir sužeistų 70859 žm.

Anglų valstybės dominijos išstatė kariuomenės: Kanada: 5 divizijas (gyventojų 1921 m. 7.206.643).

Australija: 5 divizijas (gyventojų 5.247.019).

Naujoji Zelandija: 1 diviziją (gyventojų 1.099.449).

Dominijų kariuom. nuostoliai siekia: nukautų 140.923 ir sužeistų 357.485.

Į visas tas žinias neįeina nuostoliai, kuriuos turėjo anglai kituose Europos frontuose, ypatingai Viduržemio jūros pakraščiuose.

Taip pat neskaitomos Pietų Afrikos ir kitų kolonijų kariuomenės.

Karo pradžioje Anglų laivynas skaitė 144.861 (karininkų ir jūreivių). Karo paliaubų metu 415.000 (iš kurių 36.000 karin. neskaitant oro laivyno karininkų ir kareivių jūroje). (Oro laivyno jūroje).

Vyr. pusk. Zaranka.

Mano atsiminimai iš Lietuvos karų.

(Žiūrėk „Karlo“ 48 Nr.).

II. Bermontininkų fronte.

I. Pafrontėje.

1919 metų spalio mėn. 16 d. iš ryto mes, visas Atskiras Panevėžio Batalionas, Panevėžio miesto gyventojų lydimi ir mūsų bataliono orkestrui griežiant maršą, iškeliavom iš Panevėžio Rozalimo linkui vyti kitą Lietuvos priešą — bermontininkus, kurie buvo įsivyravę Šiauliuose, Radviliškyje ir kitose Lietuvos vietose.

Tą dieną vakare, sutemus, mes atėjome į Rozalimą, praėję 38 kilom. per vieną dieną. Į Rozalimą atėję mes prikėlėm žydus ir apsinakvojome jų gričiose. Ant rytojaus visą mūsų kuopą perkėlė į vieną tuščią namą, kur mes visi ir sutilpom.

Rozalime mes išbuvom arti savaitės. Sutemus mes išėjom iš Rozalimo. Ejom gal porą val. ar daugiau. Kelias buvo purvynas, buvo tamsu ir linojo lietus. Mes visą kelį, o labiausiai kaimuose maišėm purvą ir bridom per jį, dažnai nuslysdami į griovį, jeigu arti krašto eidavom. Galų galė po visų tų purvynės maišymo, mes atėjom į kaž kokį kaimą, kurio vardo aš nežinau. Šiame kaime mes ir išbuvom iki rytui, pas susėdęs ant suolo, kaip sugulęs ant žemės ar ant kečiaus, ar šiaip kur gavę kokią kertę.

Ant rytojaus apie pietus užgirdom Šeduvos pusėj smarkiai šaudant iš artilerijos. Tai mūsų artilerija šaudė vokiečius. Mes čia išbuvom per visą dieną. Naktį mus visus prikėlė iš miego ir, susirinkus visai kuopai, iškeliavom. Tą naktį buvo truputį pašalę, todėl buvo geriau eiti negu praeitą naktį. Neilgai ėję, atėjome į Alksniupės kaimą, kur ir sustojome tiesiog gatvėj. Mūsų vadas nuėjo pas čią stovinčios atsargos kuopos vadą. Vadas sugrįžęs atskyrė 1-ą būrį ir kelius mūsų būrio kareivius, tarp kurių buvau ir aš. Mes, atskirtieji, išėjom Šeduvos pusėn. Paėję porą kilom., mus antro būrio keturius paliko čia stovinčioj prie kelio grįtelėje, o visi kiti nuėjo toliau, ir už kokių poros kilom. juos pastatė sargybon miške. Čia grįtelėje buvo keturi atsargos kuopos kareiviai. Mes juos apmainėm, jie išėjo į savo kuopą, o mes likom vieni. Vienas tuojau atsistojo sargybon lauke, o kiti viduj likom. Išaušus mes pamatėm, kad grįčia, kurioje mes apsistojom, buvo prie pat kelio. Kitoj pusėj kelio buvo didelis miškas, už kurio Užuožeriuose ir Paežeriuose stovėjo vokiečiai. Mūsų pusėj kelio buvo nedideli krūmai, balos, dar toliau dirvos. Vokiečiai anoj pusėj miško dieną ir naktį tarškėdavo ir tarškėdavo. Mes greit pripratom prie tų balsų ir daugiau į juos nekrypėm jokios dėmės. Mūsų sargyba, stovėdama miške, dieną kartais keliais šūviais paerzėdavo vokiečius, stovinčius Užuožerių kaime. Tada vokiečiai ir pradėdavo nerimauti. Naktį, būdavo, su kišenine elektros lempute pašviesk, tai jie ir ims šaudyti į mišką.

Laivyne nuostoliai siekia: nukautų 2.474 karininkų ir 32.168 kareivių, sužeistų 805 karininkų ir 4.353 kareivių, dingusių be žinios 262 karininkų ir 996 kareivių.

Anglijos Valstybėj (be kolonijų bei dominijų) gyventojų 47.000.000 (iš kurių 3 $\frac{1}{2}$ ml. — Laisvoj Airių valstybėje).

Anglų Kolonijose Europoj gyventojų—242.000, Indijoje 315.156.000; Azijos kolonijose 9.860.000, Australijoje ir jos kolonijose 7.172.000; Afrikos kolonijose 40.000.000 (ne skaitant Agypto, Pietų Afrikos, Unijone—7.300.000), Kanadoje 1921 m. 9.030.000 Amerikos kolonijose 600.000, Amerikos Indijoje 1.863.000

Iš viso Anglų Imparijoje (ne skaitant teritorijų, kurios yra valdomos mandatų tvarka) yra 445.590.000 gyventojų.

(„Bellona“ 1923 m. t. XII)

Vyr. Leit. Grinius.

Smulkaus karių kredito įstaigos kūrimo klausimu.

Ekonominė mūsų karių gyvenimo šaka neblogiausia me stovyje. 1920 m., kad išvengus įvairių vertelgų išnaudojimo, įsteigta kooperatyviniais pamatais „Ekonominė Karių Bendrovė“, kuri laimingai pergyveno sunkiausi pereinamąjį laiką, būtent vokiečių markės kritimą. O dabar ji vis daugiau plečiasi.

Dabar vien tik Centrinė krautuvė Kaune daro mėnesinį apyvartą virš 200.000 litų.

Pastaruoju laiku Ekonominė Karių B-vė jau turi ir krautuvę Šančiuose ir be to dar pačiame Kaune: fotografija, rūbų ir batų siuvykla, kirpykla ir mėsos parduotuvė.

Visose tose įstaigose darbas atliekamas sąžiningai ir pigiau, negu kur kitur ir tuo nariams ir šiaip nuolatiniams pirkėjams suteikiama daug patogumų. Didžiausias tame nuopelnas darbščios B-vės Valdybos, bet, manau, kad Valdyba tuom nepasitenkins ir, kaip Kope-

Čia mums išstovėjus lygiai savaitę, mums apmainė pirma kuopa ir mes visa kuopa, nuėjom už kokių trijų kilom. nuo Alksniupės į kaimą, kur ir apsistojome. Čia mes išstovėjom kokias dvi savaites.

Vieną dieną po pietų mes, išėję iš to kaimo, atėjom į Naujasodžio kaimą, kuris buvo netoli nuo Alksniupės. Čia pasklido tarp mūsų gandas, kad ryto mes važiuosim į Panevėžį, ir mes visi linksmi nuėjom gulti. Bet ilgai miegoti neteko. Kokią 12 val. nakties mus visus prikėlė ir kiekvienam kareiviui išdavė šiltus baltinius, kojines, ausines, muilą ir tepalą pusbačiams, o kieno buvo nuplyšę pusbačiai, tai tas gavo ir naujų pusbačių. Kai visi būvom prisirengę, liepė visiems rikiuotis ir užtraukdami daina iškeliavom iš Naujasodžio Alksniupės linkui. Niekas nežinojo, kur einam. Vieni kalbėjo, kad pro Alksniupės kaimą ant Šeduvos, o iš ten traukiniu į Panevėžį. Dar kiti kalbėjo, kad eisim pirmyn vokiečių mušti.

Atėję į Alksniupės kaimą, pasukom ne po kaire ant Šeduvos, bet po dešine, ir mes supratom, kad einam ne į Panevėžį, bet apmainyti stovinčias bare kuopas. Ir mes neapsirikom. Atėjome į Amalijos dvariką, kur buvo antros kuopos užtvora. Čia paliko visą mūsų antrą būrį. Čia pat liko prie mūs ir naujas karininkas, rusų vokiečys Villeris. Pirmas būrys nuėjo į Maldžiūnų dvarą, trečias į Radvilonių dvarą, o virtuvė, raštinė, sandėlis ir viršila į Nemaniūnų kaimą. Mes buvom viduryj, pirmas būrys buvo po dešine, o

ratyvinė organizacija, greitu laiku savo veikimo sritį dar daugiau praplės, pirmon eilėn atidarydama savo skyrius susibūrimo kariuomenės rajonuose, k. a.: Mariampolėje, Alytuje, Ukmergėje, Panevėžyje ir t.t.

Bet dabar, pereinant kariuomenei į taikos padėtį, dar trūksta karių kooperacijos kredito draugijos, nes prie dabartinės mūsų finansinės padėties kiekvienas karininkas, karo gydytojas ir karo valdininkas, gaudamas pragyvenimo minimumo atlyginimą, ypač kurie su šeimynomis, norėdami ką nors įsigyti, k. a. naujus drabužius, sau bei šeimynai baldus ir kitas reikalingas gyvenime reikmenis iš gaunamos algos nieku būdu negali įstengti tai padaryti. Būna priversti užtraukti paskolą, mokant didelės palūkanas, bet ir tai retai kam kariu pasiseka gauti iš mūsų banku paskolon nors mažiausia sumą.

Iki šiam laikui dalyse kariams buvo išduodama trumpam laikui pinigų sulig dokumentais iš piniginės dėžės, bet toks paskolos būdas turi daug blogų pusių: niekuomet visi kariai negali būti patenkinti tokia paskola, nes vieni gauna ją, o kitiems jau nebeužtenka pinigėjų dėžėj pinigų ir lieka neužganėdinti: bet būna ir dar blogesnių pasekmių.

Teko girdėti, kad Ekonom. Karių B-vės Valdyba irgi yra susirūpinusi karių kooperacijos kredito draugijos įsteigimu. Ir būtų labai gerai, jei e. k. b-vės Valdyba paimtų šiuo reikalu iniciatyvą į savo rankas, būtent: išdirbtų įstatus, išgautų pas Krašto Apsaugos Ministerių užtvirtinimą ir pagaliau sušauktų steigėjų susirinkimą.

Steigiant šią draugiją irgi reikėtų ją sudaryti kooperatyviniais pamatais; taigi tos draugijos tikslas būtų ne pasipelnyti, bet gerinti medžiaginę ir dvasinę karių padėtį, teikdama jiems lėšų būtiniejas gyvenimo reikalams.

Šiais metais Lietuvoje prie kooperacijos bendrovių įsteigta apie 150 Kooperacijos draugijų, pavadintų „Smulkaus Kredito Bankas“. Visoms tom draugijoms išdirbti vienodi įstatai ir patvirtinti Finansų Ministerijoj.

Mums, kariams, steigiant panašią Kredito įstaigą, reikėtų ją pavadinti: „Karių kooperacijos draugijos smulkaus kredito Bankas“ ir paimti sau pamatan Lietuvos Kooperacijos smulkaus kredito bankų įstatus, nes kitu

trečias po kaire. Priešakvi mūsų stovėjo dar dvi sargybos, ir mes radomės užpakalvi.

Naktimis iš užtvoros vaikščiodavom į sargybas, esančias priešakvi mūs patruliais. Vieną naktį ėjau aš su dar vienu kareivių patruliais. Mes nuėjom į vieną sargybą, patikrinom, ar stovi sargybinis ir radę jį vietoje, užėjom į gričių, kur buvo visa sargyba, pasišildyti. Tą sargybinį tuoju apmainė, jo vieton gi atsisėjo kareivis Bakas. Tuoju mes išgirdom du šūviu ir visi mes tuoju nubėgom prie sargybos vietos, bet ten sargybinio neradom, bet jį pamatėm pakluonėmis belakstantį. Jis mums papasakojo, kad pamatė kažką einantį, bet jam pradėjus šaukti ir šaudyti tas pabėgo ir patamsėjo pražuvo. Mes dar kiek paieškoję ir nieko neradę, grįžom atgal į užtvorą.

Čia mes išbuvom vieną savaitę. Pirmas batalionas tikrai nuvažiavo į Panevėžį.

Dar mums stovint Amalijuose gavom žinoti, kad iš mūsų Atskiro Panevėžio Bataliono sudarė 4-tą pėstininkų pulką, iš mūsų gi trečios kuopos padarė ketvirtą.

Iš šito dvareljo mus apmainė devinta kuopa, o mes atėjome į vieną dvarą. Čia mes sutilpom į pono „palocių“ ir išsiskirstėm po kambarius. Mes, keturi, gavom vieną nedidelį kambariuką su pečium ir jame apsigyvenom.

Bet neilgai teko čia gyventi; trečią dieną, anksti rytą mes išėjom iš to dvaro ir atėjome į Paežerių kaimą, iš kur vokiečiai pora savačių kaip buvo išėję. Ten

visų bankų įstatai, kurių svarbiausias tikslas yra pralobti, o ne teikti savo nariams medžiaginę paramą, mums netinka.

Be abėjo, ir karių kredito įstaiga irgi negalės teikti paskolos be procentų, bet, žinoma, imant ne tokius didelius, kaip privačiuose bankuose.

Smulkaus Kredito Banko įstatų yra šie pamatiniai dėsniai:

1) Steigiama kooperacijos draugija vardu „Smulkaus Karių Kredito Bankas“ su Valdybos būstine Kaune.

2) Draugija turi tikslo gerinti medžiaginę ir dvasinę narių padėtį, teikdama jiems lėšų įvairiems būtinoms gyvenimo reikalams ir t.t.

3) Draugija turi juridinio asmens teisės ir gali įsigyti ir perduoti kilnojamą ir nekilnojamą turtą, tartis, žadėti, ieškoti ir atsakyti teisme ir t.t.

4) Draugija turi antspaudą su savo vardu.

5) Draugijos nariais gali būti būtiniosios tarnybos karjai: karininkai, gydytojai ir karo valdininkai, o taip pat ir juridiniai asmenys — karių draugijos, bendrovės ir kit.

6) Draugija turi pagrindinį kapitalą, kurį sudaro: karių pajai, paaukotos, ar paskolintos tam tikslui sumos, o taip pat ir sumos, skiriamos iš gryno draugijos pelno.

7) Pilnas pajus 50 litų. Pajų skaičius, kurį gali turėti vienas draugijos narys, aprėžiamas visuotinio susirinkimo. Kiekvienas narys neatsižvelgiant į tai kiek jis pųjų turi visuotiniuose susirinkimuose turi vieną balsą.

8) Pajus sumokamas arba visas iš karto, įstojant į draugiją, arba dalimis — visuotinio susirinkimo nustatyta tvarka.

9) Draugijos pajų kapitalas negalį būti, atkvojamas atskirų narių įžadams mokėti, o taip pat įvairiems ieškiniams ir t.t.

10) Pagrindinis draugijos kapitalas eina į draugijos apyvartą, jos įžadams apdrausti.

11) Draugija privalo rūpintis sudaryti iš gryno pelno ir kitų lėšų atsargos kapitalą draugijos nuostoliams nuokėti.

12) Skirtiną atsargos kapitalo sumos dydį nustato visuotinis susirinkimas, bet ligi kol atsargos kapitalas ne-

bus lygus pagrindinio kapitalo dydžiui tam reikalui skiriama nemažiau ¼ gryno pelno.

13) Draugija turi teisės daryti visas kredito įstaigoms privalomas operacijas: indėlių, paskolų, tarpininkavimo, komisijų ir t.t.

14) Indėliai gali būti priimami: a) termininiai, b) be termino, c) lygtiniai, d) einamojo saskaiton.

15) Indėlių ir paskolų taisyklės ir nuošimčius, visuot. susirinkimui pavedus, nustato Valdyba kartu su taryba.

16) Draugija gali skolintis lėšų apyvartos reikalams iš savo narių, pašaliečių ar įstaigų. Skolų sąlygas, dydį ir ribas sprendžia visuot. susirinkimas arba, jam igaliaus Valdyba, arba taryba kartu su Valdyba.

17) Draugija duoda paskolų tik savo nariams.

18) Duodamoms paskoloms nustatoma tvarka ir jos gražinimo būdas.

19) Paskolos duodamos ne ilgesniam kaip 18 mėn. laikui.

20) Kreditų sumas nustato visuotinis susirinkimas.

21) Paskolų nuošimčius nustato Valdyba drauge su Taryba.

22) Neįmokėtos paskirtu laiku paskolos išieškomos per karo įstaigas iš pasiskolinusiojo algos.

23) Tarpininkavimo operacijos daromos draugijos narių, karių draugijų ir bendrovių reikalams, bet ne pašalinių žmonių ir ne kooperacijos įstaigų reikalams.

24) Draugijos Komisijos mokesnio dydį už reikalų atlikimą nustato Valdyba drauge su Taryba.

25) Grynu draugijos pelnu skaitoma suma likusi atmetus iš pereitų metų bendro pelno: a) draugijos išlaikymo išlaidas ir b) bendros apyvartos nuostolius ir išlaidas.

26) Grynas pelnas, išskyrus iš jo atsargos kapitalą, yra visuotinio susirinkimo nuožiūroje, kuris gali sunaudoti jį pagrindiniam kapitalui, primokėti Valdybai ir tarnautojams algas, tam tikriems kapitalams sudaryti, o liekanas išskirstyti tarp narių sulig jų pajų sumos dydžiu. Pajus negalį būti didesnis, kaip 8%.

27) Skirtoji kiekvienam nariui pelno dalis išduodama jam neanksčiau kaip po 3 mėn. apyskaitą patvirtinus ir tik tuomet, jei jis turi pilną pajų; jei ne, tai jo pelno dalis priskaitoma jo pajo įnašoms.

stovėjo bare 7-ta kuopa. Mūsų pulkas buvo jau gavęs naujokų. Mūsų kuopa gavo 60 žmonių. Pažerių kaime septintos kuonos naujokai kasė apkasus. Ant rytojaus mūsų naujokus su vienu skyrininku nusiuntė į Smilgius netoli nuo Panevėžio ir ten jie išbuvo visą laiką, kol mes mušėmės su bermontininkais.

Mes čia išbuvom tris dienas. Dieną kasdavom apkasus ant kalno. Žemė buvo labai įšalus, ir mes tik tiek kasdavom, kad patiems nesušalti.

2. Aplink besikaujančius vokiečius į užpakalį.

Trečią dieną po vakarienės mes ilgai nemiegojome, linksmi dainavom, lošėm kortomis ir apskritai pas visus buvo pakilęs ūpas. Paskui nuėjom gulti, bet ir sugulę vis dar juokavojom ir galų gale pradėjom kalbėti apie Panevėžį, kad greit tenai važiuosim, kad greit gausim algą, kurios nebuvom gavę jau trečias ar ketvirtas mėnuo. Mums bekalbant ir svajojant apie Panevėžį ir algą 11 val. vakaro ateina viršila ir visiems liepia keltis, prisirengti ir laukti. Vieną kareivį pasiuntė į dvarą, iš kurio mes buvom čionai atėję. Ten buvo likęs ginklininkas. Taigi per šį kareivį viršila liepė ginklininkui su visais šoviniiais kuo greičiausiai atvažiuoti čionai. Mums gi davė duonos rytdienai ir dar po dvi silkes.

Atėjo ir 6-ta kuopa ir nesustodama nuėjo toliau. Po to ir mes iškeliavom iš Pažerių mušti bermontininkų. Naktis buvo tamsi, oras buvo baurus, snigo ir pusė tiesiog į akis. Kelyje iš rudens per purvus

išvažinėtame ir išmindžiotame, buvo didžiausios duobės. Patamsėje buvo blogai eiti per nelygų kelią ir mes ką tik neišsisukuliojom kojų. Ejom gal kokią val. ar daugiau laiko. Ant galo mes sustojom vienam kaime. Beveik visa kuopa suėjom į vieną gričią. Šioj gričioj radom du kariškus vokieškus šautuvus pas šeiminkus, tai kareiviai ir prisikabino prie jų: „Jūs laukiat vokiečių, jūs jų padėjėjai!“ Čia buvo 1-mo būrio būrininkas Bulka, kuris įsakė šeimininkei išvirti mėsos. Šeimininke atnešė avienos mėsos šlaunį, idėjo į puodą ir užkūrus ugnį pradėjo virti.

Bet nespėjo išvirti, nes apie Radviliškį prasidėjo smarki artilerijos ugnis. Mes išėjom laukan, pasiėmė pusiau išvirusią mėsą. Radviliškio pusėj ant tamsaus dangaus kas minutę blikščiojo liepsna, o po to pasigirdavo trenksmai, panašūs į perkūno trenksmus, o dar vėliau buvo girdėtis sprogimai. Dabar mes ejom tiesiog ant to šaudymo ir manėm greit išeiti ant ugnies linijos. Bet tie sprogimų balsai nė kiek arčiau nebuvo. Sniegas vis snigo ir pusė į akis. Šaudymo pusėj mes pamatėm gaisrą. Tur būt degė koks kaimas. Jau buvo kokia 6 val. ryto, o mes vis ejom. Oras irgi, kaip tyčia, dar labiau pradėjo siusti, labiau pradėjo snigti ir vėjas pasiučiau nešė į akis sniegą, baigdamas lipdyti akis, kurios jau ir taip buvo pusiau užsimerkusios nuo nemiegotos nakties. Mes gi vis per tą peklą ejom ir ejom.

Ejome dabar tiesiog ant to gaisro. Perėjom dar per vieną kaimą ir miškelį. Per miškelį perėjus to

28) Draugijos reikalų tvarkymas pavedamas: a) Valdybai, b) Tarybai ir c) visuotinam narių susirinkimui.

Čia aš tik pažymėjau iš įstatų svarbiausius punktus. Iniciatorių grupei, sudarant karių kredito įstaigą, prisėis jau išdirbti smulkius įstatus, daugiau pritaikintus karių gyvenimo sąlygoms.

Vyr. leit. Gužas.

Karių Teatras Kaune.

Ačiu nenuilstamam Majoro Braziulevičiaus pasidarbavimui karių teatro vaidilų—mėgėjų trupė eina vis stipryn ir stiprin ir pamažėl auga iki profesionalų išsitobulinimo laipsnio.

Gruodžio 20 d. buvo duotas antras spektaklis Šaulių Teatro Rūmuose (Liaudies Namai). Suvaidinta du dalykėliai: operėtė „Consilium facultatis“ ir Kymantaitės—Čiurlionienės „Kuprotas Oželis“. Pirmasai dalykėlis Miko Petrausko ir Rastenio sulietuvintas iš lenkų kalboj parašytos Fredros Komedijos. Muzika Miko Petrausko.

Prieš pradėsiant vaidinti leitenantas Kurpis gausiai susirinkusiems įvairių dalių kariams trumpoje prakalboje pabrėžė teatro auklėjimo reikėmę ir tuos sunkumus, kuriuos Karių teatrui teko pergyventi.

Baigdamas kalbėtojas palinkėjo kariams, kad šis teatras būtų vieta karių sielos poilsiui ir džiaugsmui.

Turinys komiškos operėtės „Consilium facultatis“ visai nepainus ir kariams lengvai suprantamas.

Operėtė buvo suvaidinta gyvai, gražiai ir davė daug gardaus juoko pilnutėlei karių ir civilių svečių salei. Vaidinime dalyvavo be nuolatinių žymesnių trupės vaidilų—operos solistas p. Katelė, Valstybinės Dramos vaidyla panelė Žalinkevičaitė ir pats režisorius Majoras Braziulevičius, kurie atliko svarbiausias operėtės roles—Bulbickio, Onutės ir Murickio.

Operos basas p. Katelė publikai jau gerai žinomas kaip išsidirbęs dainininkas ir operėtėje dainuoti jam ir nesunku. P-lė Žalinkevičaitė—graži, grakšti švelnutė Onytė. Ji netik gerai vaidina, bet visai neblogai dainuoja. Balsas nedidelis, bet skambus, malo-

gašro jau nebematėm ir jau pradėjo aušti. Kai visai prašvito ir pasirodė diena, tada mes sustojom vienam kaime pailsėti. Truputį pailsėjus vėl traukėm toliau. Apie pietus mes sustojom viename kaime, kur suėjom į gričias. Mes keliese buvom patekė į vieną nedidelę grietelytę. Čia buvo apysenė moteriškė su jauna mergaitė. Jos mums davė valgyti šaltos kaulienos mėsos, pieno ir vis gailėdamos šnekėjo: „nabagėliai, visi tokie jauni vaikeliai vargsta. Tai vargas, tai vargas“,—dėjavo moteriškė žiūrėdama į mus, kaip mes viską naikinom, kas buvo padėta ant stalo. Tik spėję suvalgyti, jau išgirdom šaukiant: Stok! Į vietas“, ir mes, padėkavoję už valgi, išėjom laukan, moteriškės dėjavimų lydimi.

Iš šito kaimo mes pasukėm į kairę. Per visą dieną apie Radviliškį ėjo smarkus mūšis ir smarkiai šaudė artilerija. Mums einant tas šaudymas visą laiką buvo mums po kairei. Dabar mes ėjom vėl tiesiog ant to šaudymo. Bet tas kelias ėjo pamaži į dešinę. Nuo šio kaimo iki Šiaulių miesto buvo 18 kilom. Ir mes vėl ėjom, tik retkarčiais sustodami poilsiui, kad paskui vėl traukti toliau. Mes atėjom į vieną dvarą. Čia vėl gavom ilgesnį poilsį. Dviese užėję pas vieną ordinarininką, radom dvi gražias paneles, kurios mums davė karštos užbaltytos ir užsaldytos kavos su ragaišiu, o paėmė iš mūs mūsų pirštines, kol mes valgėm ir gėrėm išdžiovino. Mes joms žadėjom greit vokiečius išvaryti iš Lietuvos. Jos dar klausinėjo, ar ne baisu kariauti.

nus, gerai valdomas. Majoras Braziulevičius visai netikėtai pasirodė gražiu dramatiniu tenoru, kurs tik-tų jau gal ir mūsų operai. Onutės ir Murickio meilės scena—gražiausia visoj operėtėj, vaidinimo ir susidainavimo atžvilgiu buvo atlikta taip, kad ji tik-tų by kokiam geros operėtės teatrui. Kiti vaidintojų asmenys sugėbėjo gražiai palaikyti tų trijų centrinių figūrų vaidinimą ir tokiu būdu suvienodino visą ensambli. Būtų buvę kiek gražiau akiai, jei Šuskis būtų apsirėdęs kiek gražesnį kostiumą, kurs jaunam ponaičiui, atvažiuojančiam po mokslo su pirmu oficialiu vizitu, nevisai tiko.

Miegalius tarnas Valentukas juokino visus savo gražiu vaidinimu, bet perdaug apsileidęs, murzinas ir perdaug nešvarus, kas turtinguose Bulbickio namuose netinka. Bet tie mažmožiai negadino gero įspūdžio. Akompanimentas silpnokas ir tik ačiu geram vaidilų pasiruošimui ir susidainavimui jie dainuojant niekur iš „vagos“ neišėjo.

Ponios Čiurlionienės „Kuprotas Oželis“—komingas liaudies gyvenimo vaizdelis jau senai mūs scenai žinomas.

Majoras Braziulevičius ir p-lė Žalinkevičaitė drauge su kitais dalyviais šiame veikaliuke taip pat gražiai dainavo ir vaidino, kaip ir pirmam. Grynai tautinis turinys žiūrėtojus berods dar labiau juokino.

Karių doraus pasilinksminimo, auklėjimo ir švietimo darbe trupės nuopelnai dideli ir tinkamai įvertinami. Savo triusu ji įgyjo didelės pagarbos netik karių tarpe, bet ir plačioj visuomenėj, kuriai retkarčiais tenka žiūrėti jos spektaklius.

Majoras Lanskoronskis.

Iš kariuomenės gyvenimo.

Parodomieji taktikos užsiėmimai. Š. m. sausio 3 ir 4 d. Karo Mokslo Draugijos taktikos sekcija kadro apmokymui organizuoja parodomuosius taktikos užsiėmimus padedant reljefiniams planams.

Mes pasakėm, kad nei kiek ir nemanai apie tai, kad tave kas nors gali užmušti, o žiūri, kad priešų daugiau nusiųstum pas Abraomą. Jos taipogi išdžiovino ir mūsų kepures. Bet ilgai negalėjom su jomis kalbėti, nes jau kieme šaukė „Stok!“ ir mes, padėkavoję joms už viską, išėjom laukan, kur tebesitęsė pekla—pustė ir snigo. Sniego buvo visur pilna priversta. Ėjom toliau. Šaudymas apie Radviliškį dabar mums buvo jau beveik užpakaly.

Ant galo sustojom viename vienkiemyj prie miško. Visa kuopa suėjo į gričią. Čia vadas paklausė, kas nori eiti žvalgybon. Bet šį kartą visi buvo privargę ir mažai atsirado norinčiųjų, todėl reikėjo skirti. Mano skyrininkas Simaškevičius išėjo žvalgybon savanoriu. Paskirtieji išėjo žvalgybon, o mes visi likom čionai. Tą dieną iš virtuvės pietų ir vakarienės negavom, nes virtuvė kažin kur buvo pasilikus. Tai mes maitindavomes, ką gaudavom kaimuose pas ūkininkus, kur sustodavom trumpam poilsiui. Čia mums būnant atjojo keli mūsų pulko žvalgai ir atsivežė vieną vežimą, balną, arklį ir maišą su pusbačiais. Kaž kur jiems pasiseke nuo vokiečių visa tai atimti.

(Bus daugiau.)

Į minimus užsiėmimus pakviesta iš kiekvienos apygardos po 5 karininkus. Užsiėmimai bus daromi Auk. Kar. D.L.K. Vytauto Kursų bute.

Užsiėmimų tikslas įgyvendinti kariuomenėje labiausiai produktyvią taktikos užsiėmimų būdą, pradedant smulkiosiomis dalimis nuo K. S. iki kuopos.

Šis būdas paimtas iš prancūzų kariuomenės, kur dideliu pasisekimu jau du metus vartojamas.

Šis metodas priimtas pas mus A. K. D. L. K. V. Kursuose ir laike pusantro mėnesio jau davė puikių vaisių.

Elektrotechnikos Bataliono Švietimo komisija gruodžio 16 d. surengė koncertą — vakarą.

Retai tegirdėti apie elektrotechnikų surengtas pasilinksminimo — švietimo pramogas. Tiesa retai rengiama, nes ir tarnyba daugiau darbo iš elektrotechnikų, negu iš pėstininkų reikalauja; mažiau yra laiko apie pasilinksminimus manyti, daug reikia mokintis ir dirbti. Bet kuomet jau elektrotechnikai rengia tai rengia gerai, kaip ir pridera rimtiems specialistams. Ir gruodžio 16 d. koncertinė dalis buvo labai įvairi turtinga ir gan gerai atlikta. Suvaidinta dvi vienvieksmės komedijos: „Aš numiriau“ ir „Abejotina Ypata“. P-lė K-tė pašoko baletą — Valcą ir italionų tautišką šoki „Tarantella“. Stygų orkestras paskambino gražias popurį iš lietuviškų dainelių ir garsią kaukazičių dainią „Kazbek“. Bet kuo jau nuo senų laikų elektrotechnikai Kaino publiką sužavėjo, — tai dainomis. Ir šį kartą jie parodė, kiek gražios, skambios yra lietuviškos, tautiškos dainelės. Vyrų choras padainavo: „Už jūrių, už!“ — Vana-gaičio „Džingeliukai“, — Adomavičiaus „Oi mergyte!“ ir Veberio „Girioj“. Paminėtina dar p. V. su jausmu deklamuotą Maironio „Kareivio raudą“.

Koncertui pasibai-gus sekė šokiai, dūdų orkestrui grojant.

Karo chronika.

— **Jungtinių Valstybių 1923 m. jūrų ministerijos biudžetas.** Jūrų ministerijos biudžetas numato laikyti tarnyboje 86 tūkst. žmonių ir skirti visai ministerijai 251.268.000 dol. Jungt. Valstybių biudžetą suliginus su Anglijos matomas jų artumas, būtent, Anglų jūrų karo pajėga turi 98.500 žm., išlaidų 291.000.000 dol., Jungt. Valstybių 86 tūkst. žmonių, 251,269.000 dol. išlaidų.

1923 m. Amerikos laivyno faktinis sąstatas pri-skaito viso 55 tūkst. žmonių.

Laivyno nekomplektas, o taip pat žymus dezertierių skaičius (1922 m. 100 tūkst. žmonių buvo 4.300 žm. dezertierių) verčia vyriausybę rimtai susirūpinti. Ji stengiasi rasti būdų kaip daugiau savanorių į laivyną pritraukti ir pagerinti jų kokybės sąstatą.

(„Voina i Mir“ 8 Nr.)

— **Naujas nardomasis laivas.** Jungt. Valst. laivų statymo skyrius pasiūlė pastatyti naują nardomąjį laivą, kurio svarbiausios ypatybės šios: vandens talpa daugiau 2000 tonų, 91 metro ilgumas, varomas

6500 arkl. jėgos elektromotorų, vandens paviršuje turės 21 mazgą greitumo ir pasinėrus 10 mazgų; veikimo rajonas 15.000 mylių Ginkluotas bus viena 120 mm. patranka ir 6 minų aparatais.

(„Voina i Mir“ 8 Nr.)

— **Jung. Valstybių kreditas orlaivynui.** Karo ministeris pareikalavo pilnam išpildymui karo orlaivyno plėtimo programos skirti kasmet, laike 5 metų, 15 milijonų dolerių kreditui priedo, prie iki šiol kasmet skiriamų 10 milijonų dolerių. („Voina i Mir“ 8 Nr.)

— **Teisė kareiviams dalyvauti rinkimuose Čekoslovakijoje.** Valdžia turi paruošusi į parlamentą įstatymo projektą, sulig kuriuo bus panaikinta kareivių teisė dalyvauti rinkimuose į seimą. Šis įstatymo projektas pirmučiausia bus svarstomas seimo partijų.

(„Prager Presse“ 23. XII. 13.)

— **Tanžiro klausimu** konfliktas tarp Italų ir Prancūzų darosi vis labiau įtemptas. Italų vyriausybė pasipiktinusi, kad jai iki šiol neįteiktas oficialus pranešimas apie konferencijos nutarimą.

— **Bermonto byla.** Latvių prokuratūra užbaigė mums taip jau gerai žinomo iš 1919 m. rudens avantiuristo Bermonto-Avalovo ministerių bylos tardymą. Teisman traukiamas pats Bermontas, jo vyriausybės

pirmininkas Andr. Niedra ir karo ministeris Dr. Vankins. Jiems taikina-mieji įstatymų straipsniai numato mirties bausmę bei kalėjimą iki gyvos galvos.

— **Sovietų Rusai** siūlą Amerikos Jungt. Valstybėms užmegsti tarp jų derybas. Tačiau Amerika, susekus rusų agitaciją įvesti Amerikoje bolševizmą, atsisakė eiti į by kokias su bolševikais derybas.

— **Anglų nesu-sipratimas su Afga-nistanu (Azijoje).** Anglų vyriausybė įteikusi Afganistanui ultimatumą dėl nužudymo Anglų piliečių Afganistano pasienyje ir reikalaujanti iš

Afganistano nutraukti visus ryšius su Sovietų Rusija. Reikalavimų neišpildžius Anglija graso karu. Šis Anglų ultimatumas padaręs didelio įspūdžio Sovietų Rusų politinėje spaudoje.

— **Įvykę sukilimų Rusuose.** Sukilę Bucharoje ir Fergane (Azijoje). Sukilimo priežastis — maisto stoka. Prie mahometų sukilėlių prisideda ir rusų valstiečiai. Netoli Kokandų sulaikytas geležinkelių judėjimas; Taškente ir Samarkande prieš sukilėlius grupuojama kariuomenė. Panašus sukilimas buvęs ten pat vasarą, bet jau buvo manyta, kad liko užgniauztas.

— **Meksikoj.** Laikraščiai praneša, kad padarytos karo paliaubos tarp sukilėlių ir vyriausybės. Kitos žinios skelbia, kad kautynės einančios. Sukilėliai paėmę vyriausybės gen. Fasaro Gardeną su visu jo štabu ir keliais šimtais raitininkų į nelaisvę. Likusioji dalis prisidėjo prie sukilėlių.

— **Vrangelis** ketinąs išsikraustyti iš Pietų Slavijos į Amerikos J. Valst. Politinėje spaudoje kalbama, būk Vrangelis turįs išsikraustyti dėl Sovietų reikalavimo, kadangi kitaip jie su P. Slavija negalį atnaujinti diplomatinių santykių.

— **Japonijoje.** Laikraščiai praneša, būk Japonijoje įvykę riausių. Minia norėjo įsiveržti į ministerio pir-

Sukilimas Meksikoj: sukilėlių kariuomenės rinktinė.

mininko ir vidaus reikalų ministerio butus, bet buvo stiprios policijos atmušta. Kesintasi nužudyti princa regentą.

— **Svetimi karininkai Čs. karo fizinio auklėjimo mokykloje.** Svetimos karo sferos labai suinteresuotos Čs. fizinio auklėjimo karo mokykla. Lietuva, Latvija ir Anglija prašo priimti į tą mokyklą jų karininkus. Anglija be to dar nori išrašyti mokytoją keturiems mėnesiams į Angliją. Tuo mokytoju išrinktas žinomas gimnastas Pechaček, kuris išvažiuos į Londoną gruodžio mėn. gale.

„Народна Отбрана“

1018 Nr. 1923. XII. 4.

— **Kalavijai karininkams ir viršstarn. viršiloms.** Einant Tautinio Apsaugos Ministerio įsakymu iš pr. m. lapkričio mėn. 30 d. Čs. kariuomenėje įvesti kalavijai. Generalams įsakyta nešioti aukso portupėją, karininkams sidabrinę, o viršiloms iš juodos odos. Kalavijai nešiojami mokymuose, paraduose, dežuravimuose ir visuose persistatymuose kaip asmeniško pobūdžio, taip ir tarnybinio. Kalavijas pagražintas liepos šakele su mažu Valstybės herbu.

„Народна Отбрана“

1020 Nr. XII. 8.

— **Pietų Slavija.** Pastaruoju laiku Pietų Slavų kariuomenė siekia 6000 karininkų ir 109.000 kareivių ir žandarmerijoje randasi 20.000 ginkluotų žmonių (iš jų 6000 rusų). Biudžetas 1924 m. sudaro 2.039.000.000 finarų. (Militär Wochenblatt.)

— **Belgija.** Taikos metu kariuomenės organizacija sekanti: iš vienos pusės priešakyje stovi generalis štabas su įvairių ginklo rūšių įstaigomis ir karo mokslo įstaigos, iš kitos pusės tautos apsaugos ministerija. 1 armija sudaro 4 armijos korpusai ir kariuomenė betarpiai pavesta generaliu štabui. Pėstininkų divizija susideda iš divizijos štabo, 3 pulkų po 3 batalionus, kurių kiekvienas turi po 4 kuopas (1 kulkosvaidžių kuopa), — 1 kulkosvaidžių bataliono iš 3 kuopų, — 1 pėstininkų batarėja, 1 artilerijos pulko iš 3 skyrių (vienas su 7,5 snt. patrankomis, vienas su gaubicomis). Pėstininkų pulkas susideda iš 900 žmonių, artilerijos pulkas 500—700 žm.; pėstininkų divizija 3434—3634 žm. Armijos korpusas susideda iš štabo, 1 pėstininkų divizijos, 1 artilerijos divizijos, 1 brigados vidutinės artilerijos (2 pulkai, kurių kiekvienas iš 3 skyrių, paprastai vienas pulkas su patrankomis ir vienas su gaubicomis), 1 lengvųjų raitininkų pulko (1 raitininkų skyrius iš 3 eskadronų, 1 dviratinių skyrius iš 3 būrių, 1 būrys raitųjų žvalgų). 1 techniku pulkas iš 4 batalionų, 1 gurguolės, 1 intendantu, 1 sanitarių skyrius, puskarininkų mokyklos ir 1 depo. Armijos korpusas turi 8800 žmonių.

(„Militär Wochenblatt“ 10 Nr.).

Sportas Lenkų armijoje.

Lenkų karo atstovas Latvijoje suteikė „Latvių Kareivio“ bendradarbiui žinių apie lenkų armijos sportą ir fizinį auklėjimą.

Visą lenkų kariuomenės fizinį auklėjimą vadovauja Trečias Generalio Štabo skyrius, kurio priešakyje stovi asmuo, įvedęs savo iniciatyva sportą kariuomenėje.

Prie kiekvieno korpuso štabo randasi fizinio auklėjimo instruktorius, kuriam priklauso visų kitų dalių instruktoriai. Sportas esąs būtinas reikalas ir kiekvienas karys turi jį mokėti. Reikia mokėti lengvoji atletika, lengvai vaikščioti, šaudyti, granatas svaidyti, diskus mėtyti ir t. t. Be to esąs futbolas ir kiti sporto srityje dalykai.

Kiekvienam pulkui divizijos vado skiriamas vienas karininkas, kuris užsiima tik sportu ir priklauso divizijos instruktoriui, o paskutinysis korpuso instruktoriui.

Tinkamų fizinio lavinimui instruktorių prirengimui Poznaniuje yra įsteigta specialė mokykla. Ten yra mokomi ir kareiviai, kurie prikomandiruojami prie instruktorių, kaip padėjėjai. Lenkų Generalis Štabas daugiausia dėmesį kreipia į raitininkų fizinį lavinimą. Čia instruktoriai susirūpinę, kad gerai išmokyti greitai. Šioje srityje yra išdirbtas platus planas, kurio prisilaikoma. Raitininkuose karininkų rungtynės būna sykiu su kareiviais.

Jog fizinis auklėjimas raitininkų tarpe gerai stovįs atstovas nurodo į tai, kad buvusiose šiais metais Romoje ir Nicoje tarptautinėse raitininkų rungtynėse lenkai laimėjo antrą vietą.

Kiekvienais metais rugsėjo arba spalio mėnesiais būna visos lenkų kariuomenės rungtynės, kuriose dalyvauja geriausios visų korpusų sporto komandos.

Šiais metais futbolo rungtynėse laimėjo 20 Krakuvos pėstininkų pulkas. Rugsėjo mėn. įvyko šaudymo rungtynės, į kurias atvyko iš kiekvieno korpuso po 15 karių šaulių.

Tose vietose, kur kariuomenės dalys stovi nuolatiniame šaltose zonose, kaip Tatrų kalnuose, išsivystęs pačiūžų sportas. Šį sporto sritį mano išplatinti visoj kariuomenėje. 6 pėstininkų pulkas, kuris stovi Vilniuje, žiemą nori padaryti Vilniaus apylinkėje pačiūžų rungtynes. Kad lenkai susirūpinę pačiūžų rungtynėmis, tai rodo jog Generalis Štabas pasiuntė į Suomiją vieną karininką gerai su šiuo reikalu susipažinti.

Kad geriau pastatyti kariuomenėje sporto judėjimą, leidžiamą du karo sporto reikalams organai „Stadion“ ir „Mistrzostwo Wojskowe“, kuriuose stengiasi plačiai rašyti apie fizinį auklėjimą.

Atstovas džiaugiasi, kad vyriausybės palaikomas sportas labai gerai atsiliepiąs į visus karius, nes mokymasis visiems privalomas. D.

Kas girdėti

Lietuvoje.

— **Parceliuojami dvarai.** Seinų apskr. žemės tvarkytojo nutarta paimti žemės reformos reikalams Seinų apskr. šiuos ūkius bei žemės sklypus: Budviečio val. Mockavos ir Paliunėlių dvarus, Punsko val. Songrūdės dv., Lazdijų val. Dumblio dv., Šventažerių val. Petravičių dv., Kapčiamiesčio val. Juzepavo dv. ir esantį valdžios globoj žemės sklypą „Molė“ Paliupio kaime. Karčemų daržai paimami esantieji Budviečio val. Mockavos km., Lazdijų val. Galinių, Runiškių ir Žemaitkiemo km., Rudaminos val. Paliūnų km. ir Punsko val. Gaždų, Rudnikų, Navininkų, Palničios, Rudelės ir Girailių kaimuose.

— **Kontrabandos per pirmuosius pr. 10 mėnesių Lietuvos muitinėse sulaikyta už 278.757 lt.** Daugiausia sulaikyta Virbalio muitinėje.

— **Lietuvos Gelžkeliai.** Per pirmąjį 1923 m. pusmetį Lietuvos gelžkeliais važiavo 1.079.692 keleivių. Per tą patį laiką krovinių pervežta 504.675.393 klgr.

— **Naujas Klaipėdos apskr. viršininkas.** Nuo sausio 1 d. Dr. Honig buvęs Klaipėdos apskr. viršininkas apleidžia Klaipėdos kraštą ir kaip Vokietijos pavaldinys grįžta Vokietijon. Apskr. viršininko pareigas laikinai eis Dr. Ozelis lietuvis.

— **Lietuvos Respublikos biudžetas 1924 m.** Gruodžio 21 d. Seimas trečiuoju skaitymu priėmė Respublikos biudžetą 1924 m., kuriame numatoma paja-

mų apie 206.000.000 litų, išlaidų apie 197.000.000 lt. Pajamų daugiau 9.000.000 lt. Tą sumą Seimas paskyrė valdininkų algoms pakelti. Visiškai išbraukė iš biudžeto išlaidas, skiriamas ministerių be portfelio Žydu Reikalams ir Gudų Reikalams. Seimas išsiskirstė vienam mėnesiui (iki sausio 22 d.) atostogų.

— **Ukmergėj**, nuo sausio 1 d. žadama leisti bepartijų dvisavaitinį laikraštį „Ukmergės Garsas“.

Lietuva ir užsieniai.

Klaipėdos klausimu. Nuo pr. m. gruodžio 15 d. pradėta Tautų Sąjungos Taryboje svarstyti Klaipėdos klausimas. Urugvajio atstovas Guoni, kuriam buvo pavesta patiekti tuo reikalu T. S. Tarybai raportą pasiūlė pavesti techninei komisijai rasti susitarimo būdą tarp Ambasadorių Konferencijos pasiūlymų ir Lietuvos vyriausybės nusistatymų. Lietuvos atstovas Min. Pirm. Galvanauskas pasiūlė komisiją, kuriai pirmininkautų Amerikos atstovas ir kurioj nebūtų atstovaujama santarvės valstybės, esančios T. S. Taryboj. T. S. Taryba, išklausiusi Guoni raporto, nurarė pavesti tam tikrai komisijai nuodugnai išnagrinėti abiejų pusių siūlomus susitarimo projektus, kad galutinai išrišus ginčą ir kuo greičiausiai paruošus susitarimo projektą, kuris ataktų pr. metų vasario 16 d. nutarimui, jau Lietuvos priimtam. Tam projektui komisija susidės iš 3 atstovų tų valstybių, kurios neturi valdymo teisių Klaipėdoj. Lietuvos atstovas Galvanauskas šį nutarimą priėmęs.

— **Lietuva pasirašė** prekybos sutartį su Norvegija.

Lietuvos atstovas Norvegijai p. J. Savickis būsiąs skirtas Lietuvos atstovu Suomijai. Išvykstant jam iš Norvegijos, Norvegu vyriausybė atsisveikindama su juo, apdovanojo šį Komandieriaus Ordenu.

Nauju atstovu Norvegijai skiriamas p. Šeinius, iki šiol buvęs Lietuvos atstovas Švedijai.

Užsieniuose.

Žemės drebėjimai. Kolumbijoi sunaikino Kungalo ir Chili miestus. Iki šiol žuvę apie 3000 žmonių ir daugiau 2000 namų sugriauta.

Sonare per žemės drebėjimą sunaikintos 3 salos. Japonijoje vėl žemė drebanti.

— **Nuskendo garlais** „Cottbus“, ejęs iš Roterdamo į Klaipėdą. 14 žm. ekipažas išgelbėtas. Laivas susidūręs su kitu priešais ėjusiu laivu.

— **Meksikos prezidentas**, dėl kilusių revoliucioninių judėjimų, pabėgęs iš Meksikos.

— **Naujas aukštumo rekordas.** Prancūzų aeroklubo sporto komisija užregistravo naują 11.145 met aukštumo rekordą.

— **Latvijoje** iškilo ministerių kabineto krizio pavojus dėl lietgaliečių krik. partijos atsisakymo bendradarbiauti su finansų ministru Punga, kurs nesugebąs tinkamai sutvarkyti lietgaliečių ūkininkų klausimo.

— **Poincare** atsakęs Vokiečių pasiuntiniui, kad jis sutinkąs su Vokiečiais derėtis, palikdamas sau teisę susinešti su kitais užinteresuotais tuo reikalu santarvininkais.

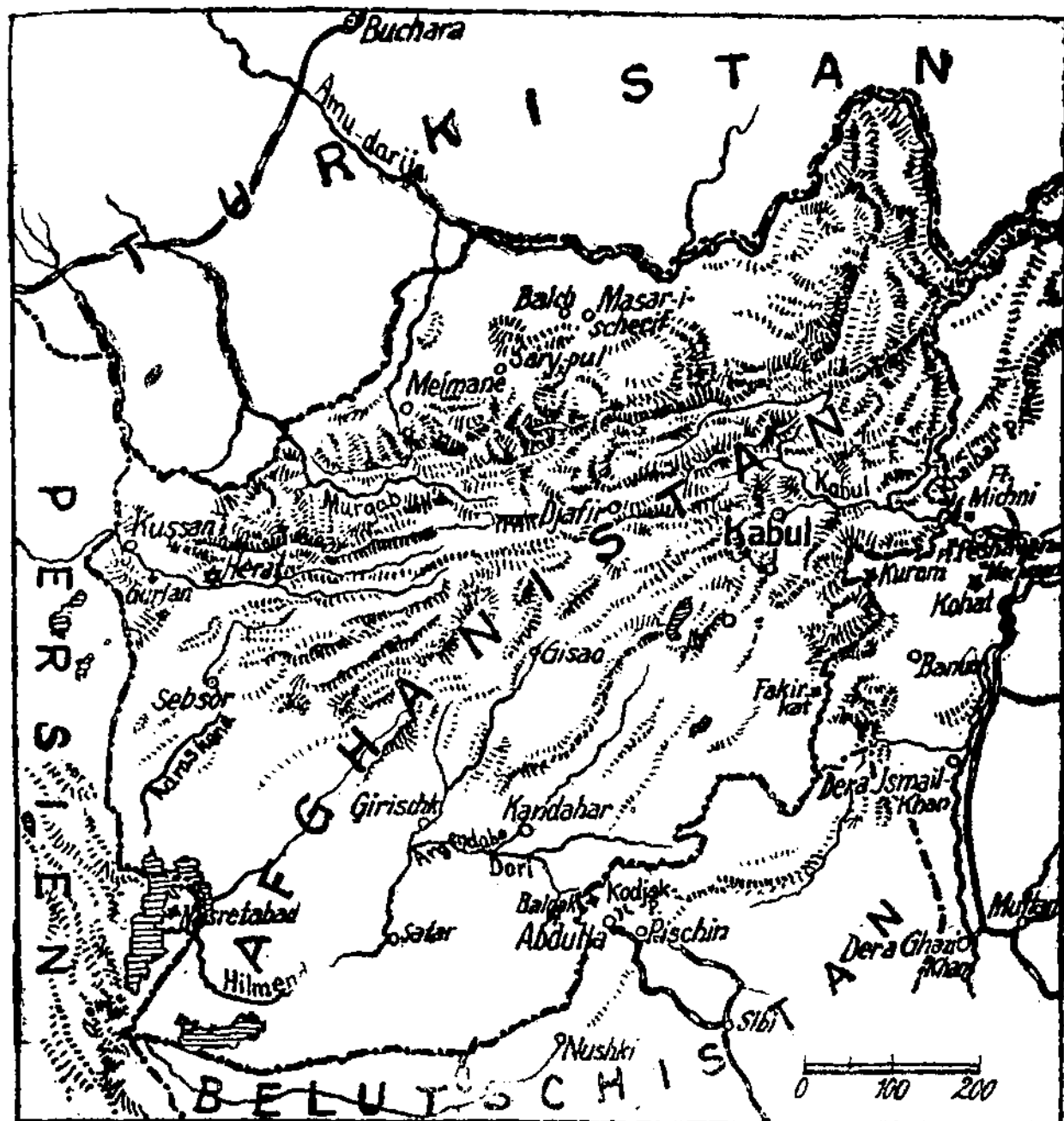
— **Naujas Lenkų ministerių kabinetas.** Gruodžio 19 d. išrinktas naujas ministeris pirmininkas Grabskis. Jis jau prezidentui įteikęs jo numatomų ministerių sąrašą.

— **Graikų vyriausybė** atleidusi nuo einamų bažnytinių pareigų visus vyskopus ir antvyskopus, senesnius negu 65 metų. Graikų stačiatikių bažnyčios vadai labai tuo pasipiktinę.

— **Anglų Žemieji Rūmai**, galutinai sutvarkius rinkimo rezultatus, turi 615 atstovų būtent, 258 konservatyvų, 192 darbininkų, 157 liberalų, 8 nepriklausomus.

— **Lenkai ruošiasi parduoti** Bielovėžos giria, už kurią Amerikos piniguočiai duoda 40.000.000 dol. Kol kas das nesusitarta, bet gi nesunku manyti, kad Lenkai ją parduos, kad svetimu turtu papildžius savo nustumusius finansus.

— **Sniegas ir dideli šalčiai** viešpatuoja Čekoslovakijoje Šveicarijoje ir Vokietijoje. Kai kur gelžkeliai sniege užversti ir todėl vietomis traukiniai arba visai sustojo vaikščioję arba žymiai vėluodamies. Berlyne ištiko didelė gelžkelio nelaimė: dėl sniego audros susidūrė du traukiniai — vienas žmogus žuvo.

Afganistanas (dėliai nesusipratimų bei įvykio tarp anglų, Afganistano ir rusų).

Mokslo naujienos.

Žemės senumas. Mokslininkai remdamiesi įvairiais tyrimo būdais randa, kad jau šimtai milijonų metų, kaip žemė gyvena. Mokslininkas Žoli tyrimu imdamas pagrindan natrijo kiekį vandenyne spėja, kad vandenyno amžius siekia 100 milijonų metų, moksl. Sollas spėja nuo 80 iki 150 mil. metų.

Kiti mokslininkai — tyrinėtojai žemės amžių dar senesniu randa. Tokiu būdu jeigu vandenynas turi apie 80 — 150 milijonų metų amžiaus, tai žemės sluogsniai, savaimi aišku, turi būti dar daug milijonų metų senesni.

Ledų gdynės. Amerikos prof. Gregory nurodo į žemės atšalimo ir ledų pavojų mūsų žemei. Anot jo, ledai vėl užplūs žemės paviršių. Kanados, Skandinavijos, Škotijos, Anglijos dalies, Azijos didelės dalies ir Sibiro kraštus ledai visai nusluošią iš žemės paviršiaus; Šveicarija ir Amerikos pietinė dalis būsiąs apdengtos ledu. Šio pavojaus išvengsianti tik Australija.

Paskutinioji ledų gdynė buvusi prieš 20.000 metų. Prieš minimą ledų gdynę buvę dar keli ledų užplūdimai nuo ašigalių.

Slenkantieji kalnai. Kai kurių mokslininkų pastebėta, kad kai kurie didieji šių dienų kalnai vietoje nestovi, bet slenka. Prof. B. Willis pranešęs, kad Andų kalnai (Amerikoje) slenką į rytus: per 100 metų nuslenką apie 2 metru toľumo. Kiti Amerikos kalnai — Kalifornijos slenką į žiemius dar greičiau: per 10-15 metų nuslenką 1 metro toľumo. Šių kalnų slinkimo priežastimi esą buvę žemės drebėjimai tose vietose.

Jeigu tokiu pat greitumu minimi kalnai slinkty toliau, tai 1 klm. tolumo nuslinkty pirmieji per 50.000 metų, antrieji gi maždaug per 10 — 15.000 metų, o per viena miliona metų pirmieji nuslinkty apie 20 kilm., antrieji — 66 — 100 kilm.

Saturno ratas. Saturnas su savo žiedu viena įdomiausių mūsų planetų. Ji aplink saulę apibėga per 29½ metų. Ypač domės kreipia jos žiedas, dėl kurio mokslininkų daug ginčytasi ir tebeginčijama. Italų astronomas Cassini yra pastebėjęs kad tas žiedas suskilęs per pusę į dvi dali, kurių viena vidurinė, kita išlaukinė. Astronomų manoma, kad tie žiedai susideda ne iš gazų (garų), bet iš smulkučių dulkelių, kurios sukasi aplink tas planetas. Jos savo šviesos neturi, jas apšviečia saulė, lygiai kaip mūsų mėnulį. Yra ir kitoniškesnių nuomonių.

Paskesniu laiku žiede be aukščiau minimo įskilimo pastebėta daugiau įsikilimų. Dabartiniu laiku dėl Saturno žiedo suskilimo priežasties ginčijasi du anglų astronomai Goldsbrough ir Greaves. *St. B.*

Klausimai ir atsakymai.

Daugelis kareivių klausia „Kario“, o dalys Mobilizacijos Skyriaus, kaip pasielgti su tokiais kareiviais, kurių priėmimo formuliaruose gimimo metai pažymėti 1901 bei 1902 m., o išleidus Įs. Kar. 207 Nr., kurio 3 § leidžia paleisti atsargon vyrus, gimusius 1897—98—99—900 m. ir išstarnavusius kariuomenėje nemažiau 6 mėn., jie pristato gimimo metrikus, kuriuose nurodoma, kad gimę 1897—1900 m. ir nori kad juos minimu § paleistų. Redakcija tuo reikalu klausė Mob. Sk., kuris atsakė, kad tokiems kareiviams gimimo metus reikia taikinti ne iš pristatomų gimimo metrikų, bet iš esančių dalyje jų priėmimo formuliarų, t. y. kareivių, kurių gimimo metai jų priėm. form. pažymėti jaunesni, negu 1900 m., Įs. Kar. 207 Nr. 3 § nepaleisti.

Tuo reikalu klausiusiems kareiviams atskirai nebeatsakome.

Kl. 1. Ar turiu teisės būt paleistu į atsargą, einant 1923 m. Įs. Kar. 207 Nr. 3 §, jeigu aš gimęs 1900 m. ir faktinai išstarnavau kariuomenėje 8 mėn. (kariuomenėn įstojau 1923 m. kovo 2 d.), bet mano tarnybos pradžia tesiskaito tik nuo 1923 m. birželio 1 d. ir tokiu būdu nuo minimo laiko iki lapkričio 1 d. nesukanka 6 mėn.?

Eil. Joffe.

Ats. 1. Turi teisės būt paleistas, kadangi minimas Įs. § tesako, kad paleisti išstarnavusius nemažiau 6 mėn., t. y. faktinai išstarnavusius minimą laiką, nežiūrint į jokias tarnybos pradžas ir t.t.

Kl. 2. Iš El-techn. bat. esu prikomandiruotas į Veterinarijos puskarininkų mokyklą. Baigęs šią mokyklą ar galėsiu būt tuojau paleistas iš kariuomenės, kaipo gimęs 1896 m., o jei nepaleis, tad kokią algą gausiu? *Vyšnė.*

Ats. 2. Turėjai teisės iš mokyklos būt paleistas. Baigus mokyklą reikės atitarnauti 1 metus už specialybę. Algą gausi, kaipo veterinarijos pašauktas puskarininkas, tik kuomet atitarnausi už specialybę, galėtum pasilikti virštarnybiniu ir tuomet gautum didesnę algą.

Kl. 3. Pastojus man kariuomenėn į muzikantų komandą ir kaipo naujokui nežinant kariuomenės įstatymų kapelmeisteris priverstė mane pasirašyti 3 metų tarnybai, o dabar sužinojus, kad nėra tokių įsakymų Kar., kurie

priverstų pėstininkuose 3 metus tarnauti, noriu iš muzikantų išeiti į kuopą, bet kapelmeisteris graso drausmės dalimi ir nori priversti tarnauti 3 metus. Prašau duoti patarimo, ką daryti *D. E.*

Ats. 3. Pėstininkuose, nors ir muzikantų k-đoj, te-tarnauja 2 metu ir prievarta priversti pasirašyti ilgesniai tarnybai kapelmeisteris neturėjo teisės. Skųskis aukštesniam viršininkui. Kol atitarnausite 2 metu, turi teisės neišleisti iš muzikantų k-dos į kuopą.

Kl. 4. Turėjau teisės būt paleistas, einant Įs. Kar. 93 Nr. 1 § ir 176 Nr. 2 §, bet iki reikalaujamo minimumo įsakymų laiko trūko keliasdešimt dienų. Ar paleis, kuomet sukaks pėstininkuose 2 met. 3 mėn. ir raitininkuose 3 met. 3 mėn. (einant Įs. Kar. 130 Nr. 6 §) be atskiro vyriausybės parėdymo? *J. S. Trokštantis ir Užmirštas.*

Ats. 4. Paleis.

Kl. 5. 1920 m. gruodžio 12 d. įstojau į 1 pasienio pulką ir pr. m. mano šaukimo buvo paleisti iš kariuomenės, bet mane užlaikė, kaipo raštininką, sakdami, kad reikšią tarnauti 3 met. 3 mėn. Prašau atsakyti, kuomet mus paleis? *Rašt. Ma-tis J.*

Ats. 5. Ir raštininkai turėjo teisės būt paleisti Įs. Kar. 176 Nr. 2 § 2 punktu, kadangi ten pasakyta „leisti visus kareivius“, t. y. be išimties, būtent, kas tik kareivio (ne karininko ir karo vald) laipsnius turi.

Kl. 6. Man tebetarnaujant kariuomenėje, priešus mano brolio šaukimui, jį nuo tarnybos atleido. Kuomet mane paleis, ar jam bereikės tarnauti? *Vyr. pusk. Steit.*

Ats. 6. Reikės.

Redakcijos atsakymai.

Majorui J. A. „Kariuomenė“ „Kariui“ vistik netinka: 1) straipsnis dar reikalingas gerai apdirbti ir 2) gali kai ką mūsų kariuomenėje užgauti.

J. Balučiu. Žiūr. pr. m. „Kario“ 41 Nr. 186 ats.

Klevui. Krašto Apsaugos Ministerija visai arba atsargon paleistų venerikų dagydymui lėšų nebeduoda, Tokių dagydymas perduodamas Vid. Reik. Min. Sveikatos Departamento žinion, kur ir kreipkis per savo apskrities gydytoją. Ar bus pranešta valsčiun — priklausau nuo gydytojų.

Kariškiui puskarininkui. Norint pastoti virštarnybiniu kreipkis į kokios nors dalies viršininką. *Bežemiui.* Galėte žemės gauti tik kuomet paleis iš kariuomenės.

Kelmūčiui. Suimtų niekas netur teisės mušti.

Vytautiečiui. Laisvai samdomas naudojasi tokiomis pat teisėmis, kokios priklauso jo užimamoms pareigoms. Turi teisės bausti pavaldinius ir naudotis jų pareigų privilegija.

J. Laurinčikui. Jeigu tėvas tos žemės neatsiėmė, negalėsi ir Tamsta jos atsilimti.

Ulanui R-kui. Paleis Jus tik kuomet išstarnauste 3 metus kariuomenėje ir daugiau tarnauti nebereikės.

Ignui Zovkui. Auklėtiniu tarnautas laikas karo tarnybon neįsiskaito, o jei Jums užskaitė, tai buvo apsirikimas.

J. Žukauskui. Nerib. atostogose prabūtas laikas tarnybon neįsiskaito. Paleis, kuomet datarnauste trūkstantį laiką iki Įs. Kar. 93 Nr. 1 § leidžiamų.

J. Rakickui. Žiūr. š. m. „Kario“ 50. (238) Nr. 206 ats.

Išsirašykite „TRIMITA“ 1924 metams.

„Trimita“ leidžia Lietuvos Šaulių Sąjunga.

„Trimitas“ išeina kas savaitė 32 pusl. knygelėmis. Kiekvienam numery duoda visas svarbesnes žinias iš Lietuvos ir užsienių. Jame telpa eilių, apysakų, straipsnių, įdomių poilsio valandai uždavinių — galvosuikių ir kit. „Trimitas“ yra nepartinis laikraštis. Jam labiausiai rūpi Lietuvos ir Lietuvių tautos reikalai.

„Trimito“ kaina: metams 12 litų, pusmečiui 6 litai, trims mėnesiams 3 lit. 50 centų; atskiram numeriui 35 centai.

„Trimitas“ skelbia „Trimito“ Prenumeratorių I loterėją.

Kiekvienas, išsirašiusis „Trimitą“ Lietuvoje nuo pradžios 1924 metų **ne mažiau kaip pusė metų, gaus „Trimito“ Prenumeratorių I loterėjos vieną bilietą**, kuriuo galės išlošti pinigų. Išlošimai yra: 1—200 litų, 2 po 100 litų, 6 po 50 litų 24 po 25 litus ir 100 po 12 litų. Taigi užimokėjęs pusmečiui prenumeratos 6 litus, **gausi visą pusmetį kas savaitė laikraštį ir geram atsitikime dar 200 litų.** Na, gal teks pasitenkinti 100, 50, 25 ar net 12 litų. Tai pareis nuo tavo laimės. Loterėjos lošimas bus viešas, Kaune, Šaulių Sąjungos Centre, **1924 met. vasario 25 dieną.** Išlošusieji bilietų numeriai bus paskelbti „Trimite“.

„Trimito“ adresas: Kaunas, Laisvės Al. Nr. 26.

Skaitykite ir platinkite

„LIETUVOS ŽINIAS“

„Lietuvos Žinioms“ nuo pradžios rūpėjo, taip ir dabar teberūpi: 1) Lietuvos nepriklausomybė, 2) jos demokratiškumas, 3) žemės reformos pravedimas ir žemės ūkio pagerinimas, 4) Vilniaus, Klaipėdos ir Amerikos Lietuvių su Didžiąja Lietuva vienybė, 5) griežta kova su įvairiais Lietuvos Respublikos neprieteliais ir nenaudėliais.

Kas nori palaikyti nepriekingą Lietuvoje mintį, kam tikrai rūpi laisva, nepriklausoma, demokratiška, plačioms mnioms tarnaujanti spauda, tas privalo skaityti „Lietuvos Žinias“

„Lietuvos Žinių“ kaina: vienam mėnesiui 5 Lt., trims mėnesiams 15 Lt.

Adresas: KAUNAS, Laisvės Alėja 60, „Lietuvos Žinių“ Redakcija.

Kas surinks 5 „L. Ž.“ prenumeratorių, tas gaus 10% gyvais pinigais nuo surinktos prenumeratos.

„Lietuvos Gaisrininkas“

vienintelis iliustruotas mėnesinis laikraštis kovai su gaisrais Lietuvoje.

Kas privalo išsirašyti sau „Lietuvos Gaisrininką“?

1. Kiekviena miesto, valsčiaus ir apskrities Valdyba.
2. Kiekviena gaisrininkų draugija, privalo užprenumeruoti tiek ekzemplierių, kiek jos ugniagesių komandoj yra narių, nes „Lietuvos Gaisrininkas“ yra kiekvieno ugniagesio organas, be kurio jis negali sėkmingai gaisrų gesinti.
3. Kiekvienas ūkininkas, sodžių, miesto ir primiesčio gyventojas, kuris nori apsaugoti savo turtą nuo gaisrų ir perkūno.
4. Kiekvienas padegėlis, kuris nori pastatyti pigias, sveikas, nedegamas, tvirtas ir sausas trobas.
5. Kiekviena fabrika — tiek ekzemplierių, kiek ji turi darbininkų tinkamų fabriko gaisrui gesinti.
6. Kiekviena Prekybos ir Pramonės Įstaiga tam, kad apsaugotų savo turtą ir savo sandėlius nuo gaisro.
7. Kiekvienas valdininkas, kad žinotų, kaip apsaugoti nuo ugnies valstybės turtą.
8. Kiekviena Milicijos Nuovada — kiekvienam savo milicininkui.
9. Kiekviena Miškų Urėdija — kiekvienam savo girininkui.
10. Kiekvienas mokytojas, kad žinotų, kaip organizuoti jo rajone Savanorių Ugniagesių komandas, ir mokinių ugniagesių kuopas.
11. Kiekvienas Kunigas, kad savo patarimu iš sakyklos galėtų šaukti žmones stoti po ugniagesių vėliava: „Dievui — garbė, artimui — apsauga“.
12. Kiekviena biblioteka, skaitykla, organizacija ir įstaiga?

Kas privalo skelb. „Lietuvos Gaisrininke“?

Kiekviena firma, nes tuo ji gelbsti ugniagesių reikalams Lietuvoje vystytis ir, be to, gauna ir sau naudos, nes „Lietuvos Gaisrininkas“ pasiekia ne tik visus Lietuvos užkampius, bet ir platinasi visose užsienio valstybėse.

„Lietuvos Gaisrininko“ kaina metams — 24 litai, pusei metu — 12 litų, 3 mėn. — 6 litai.

Adresas: Kaunas, Ugniagesių g. Nr. 3^a, „Lietuvos Gaisrininko“ Redakcija.